

Асоба ў краязнаўстве

Прафесар, якому Горкі сталі Парнасам

Член-карэспандэнт НАН Беларусі, заслужаны дзеяч навукі Рэспублікі Беларусь, былы рэктар Беларускай дзяржаўнай сельскагаспадарчай акадэміі В. Шаршуноў, ацэньваючы ўклад Уладзіміра Ліўшыцы ў вывучэнне гісторыі БДСГА і Горак, Магілёўшчыны, пісаў: «Пройдзе невялікі прамежак часу, і навуковая грамадскасць БДСГА, ды і рэспублікі, ацэніць талент У.М. Ліўшыцы і яго публіцыстычны дар, а таксама вялізную працу па ўзнаўленні гісторыі Магілёўшчыны, Горацкага краю і нашай старэйшай ВНУ».

Дык хто такі Уладзімір Ліўшыц? Калі сказаць каротка: «Асоба шматграннага таленту» або «Чалавек многіх, многіх талентаў». Навуковец, пісьменнік, краязнаўца, філосаф, гісторык эканамічных вучэнняў, даследчык сацыяльна-эканамічных вынікаў аграпрамысловай інтэграцыі, музейны дзеяч, рэдактар, выдавец, журналіст, аўтар больш 50-і кніг і брашураў, звыш 650 артыкулаў па філасофіі, паліталогіі, сацыялогіі, педагогіцы, правазнаўстве, гісторыі дзяржавы і права, гісторыі горада Горкі і БДСГА, гісторыі аграрнай адукацыі і навукі Беларусі.

Яго малая радзіма – Красны Кут Саратаўскай вобласці. Тут 1 лютага 1946 г. у сям’і служачых Маісея Ліўшыцы (урадженца Віцебскай вобласці) і Соф’і Глікінай (урадженкі Гомельскай вобласці) ён нарадзіўся.

Уліпені 1947 г. сям’я пераехала ў Горкі, дзе Уладзімір у 1964 г. скончыў Горацкую СШ № 2, у 1965 г. паступіў на гістарычны факультэт Магілёўскага педагагічнага інстытута.

У 1967 – 1969 гг. апублікаваў тры навуковыя артыкулы ў студэнцкіх навуковых зборніках. У 1969 г. навуковы даклад У. Ліўшыцы заняў першае месца на Усесаюзнай студэнцкай канферэнцыі ў Калінінградзе, аўтар быў узнагароджаны Ганаровай граматай Міністэрства вышэйшай адукацыі СССР і знакам «За лучший доклад». У тым жа годзе скончыў інстытут з «чырвоным дыпламам», а ў 1979 г. завяршыў вучобу ў завочнай аспірантуры БДУ.

У 1969 – 1971 гг. працаваў настаўнікам гісторыі Панкратавскай СШ Горацкага раёна, потым служыў у войску, быў інспектарам Горацкага раённага адзела народнай адукацыі. З 1972 па 1998 г. Уладзімір Маісеевіч быў асістэнтам, старшым выкладчыкам, дацэнтам кафедраў навуковага камунізму, філасофіі

і паліталогіі, маркетынгу і права БДСГА.

У лютым 1980 г. абараніў кандыдацкую дысертацыю і стаў кандыдатам філасофскіх навук, у 1981 г. быў удастоены вучонага звання «дацэнт».

З 1989 па 2005 г. Уладзімір Маісеевіч быў стваральнікам і першым дырэктарам Горацкага раённага гісторыка-этнаграфічнага музея і адначасова дацэнтам кафедраў маркетынгу і

«Нёман», «Беларусь», «Рабочая смена», «Сельское хозяйство Белоруссии»), у навуковых зборніках.

На аснове архіўных матэрыялаў у публікацыях даследуюцца пытанні стварэння паэмы «Тарас на Парнасе», сувязі беларускай літаратуры з рускай і ўкраінскай літаратурамі, знойдзеныя сувязі Г. Дзяржавіна, А. Чэхава, Т. Шаўчэнкі, І. Тургенева, Л. Талстога, М. Чар-

Пад час творчай сустрэчы з У. Ліўшыцам у Горацкім раённым гісторыка-этнаграфічным музеі

права БДСГА. Выданні Беларусі неаднаразова адзначалі плённую дзейнасць калектыву музея і яго дырэктара, называлі яго адным з найлепшых раённых музеяў не толькі ў Магілёўскай вобласці, але і краіне (мала хто ведае, што ў 1986 – 1988 гг. Ліўшыц працаваў на грамадскай аснове).

З 2005 г. У. Ліўшыц працаваў рэдактарам часопіса «Вестник БГСХА» і прафесарам кафедры гісторыі дзяржавы і права гэтай установы. У 2015 г. быў выбраны ганаровым прафесарам БДСГА.

З 2007 г. Уладзімір Маісеевіч жыве ў Ізраілі ў горадзе Ноф-а-Галіль, дзе займаецца літаратурнай і навуковай працай і падтрымлівае цесную сувязь з рознымі ўстановамі і землякамі ў Беларусі. І на радзіме, асабліва ў Магілёўскай вобласці, не забываюцца аб ім. Так, у лютым-сакавіку 2016 г. у Магілёўскай абласной бібліятэцы прайшла выстава, прысвечаная 70-годдзю У. Ліўшыцы.

Асобае месца ў творчасці У. Ліўшыцы займае літаратуразнаўства. Яго першая публікацыя з’явілася ў 1968 г. у газеце «Магілёўская праўда». З таго часу дакументальныя нарысы і літаратуразнаўчыя артыкулы змяшчаліся ў газетах «Звязда», «Чырвоная змена», «Знамя юности», «Краязнаўчая газета», «Магілёўская праўда», «Магілёўскія ведамасці» і інш., у часопісах «Маладосць»,

нышэўскага, П. Мельнікава з жыхарамі Горак, студэнтамі і выкладчыкамі Горыгорацкага земляробчага інстытута. Менавіта тут вучыліся і працавалі беларускія пісьменнікі і вучоныя М. Гарэцкі, Л. Чарняўская, С. Фамін, Ю. Гаўрук, М. Ганчарык, А. Вечар, Н. Тулупава, латышскія пісьменнікі Ф. Брыўземнік і В. Лесінш, сюды прыязджалі Янка Купала, Якуб Колас, Цішка Гартны, У. Караткевіч і І. Эрэнбург. На гэтай зямлі нарадзіліся літаратуразнаўца М. Булахаў, пісьменнікі В. Каваль, А. Коршунаў, Г. Шчарбатаў, Л. Разгон, Р. Хін-Гальдоўская, І. Зевін, І. Гурвіц, Б. Іофе, І. Каганнаў. Вынікі пошукаў абагульненыя ў кнігах і брашурах «Сын вёскі. Кароткі нарыс аб жыцці і дзейнасці пісьменніка Васіля Кавалёва» (1997), «Даследчык беларускай літаратуры. Кароткі нарыс аб жыцці і творчасці літаратуразнаўцы Барыса Іофе» (1999), «Раскопкі вакол Горацкага «Парнаса». Літаратуразнаўчыя нарысы» (2001). Між іншым, апошняю з названых даследчык Алесь Марціновіч назваў «энцыклапедыяй горацкай зямлі».

Ужо 40 гадоў У. Ліўшыц вывучае жыццё і творчасць Максіма Гарэцкага – выпускніка і выкладчыка БДСГА. Ён выдаў кнігі «Максім Гарэцкі – жыццё і творчасць» (1997), «Літаратурны музей Максіма Гарэцкага. Кароткі даведнік» (1997), «Максім Гарэцкі –

сцэжкамi жыцця» (2018). Менавіта па ініцыятыве У. Ліўшыцы з 1992 г. пачалі праходзіць штогадовыя навуковыя Гарэцкія чытанні, а ў акадэміі створаны музей-кабінет пісьменніка. У гонар пісьменніка ўсталяваная мемарыяльная дошка, названыя адна з найлепшых аўдыторыяў і імянная стыпендыя для студэнтаў.

Шэраг навуковых і навукова-метадычных працаў Уладзіміра Маісеевіча прысвечаны педагогіцы. Акрамя таго, У. Ліўшыц быў заснавальнікам і выдаўцом серыі кніг і брашураў «Выдатныя педагогі і выхаванцы БДСГА».

Яшчэ будучы студэнтам педінстытута, Уладзімір пачаў вывучаць гісторыю аграрнай адукацыі і навукі ў Беларусі наогул, і ў БДСГА ў прыватнасці, у 1990-я браў удзел у напісанні кніг па гэтай тэматыцы. Менавіта ён стаў аўтарам артыкулаў пра сельскагаспадарчую акадэмію ў «Энцыклапедыі гісторыі Беларусі» і «Беларускай энцыклапедыі», у энцыклапедычным выданні «Памяць. Гісторыка-дакументальная хроніка Горацкага раёна».

Пераважная большасць краязнаўцаў краіны лічыць Уладзіміра Маісеевіча адным з самых аўтарытэтных і паспяховых краязнаўцаў. Яшчэ вучнем Горацкай СШ № 2 пачаў вывучаць гісторыю горада і раёна. Некалькі гадоў ён працаваў і збіраў матэрыял у дзяржаўных архівах СССР і апублікаваў некалькі соцень артыкулаў на гэтую тэму ў нацыянальным, абласным і раённым перыядычным друку. На іх аснове ў 1984 г. выдаў першае ў гісторыі горада даследаванне «Горкі. Историко-экономический очерк». У 1989 і 2007 гг. выйшлі пашыраныя і дапоўненыя выданні гэтай кнігі. У 1993 г. была апублікаваная кніга «Горкі и окрестности. Справочник-путеводитель», а ў 1995-м «Летапіс горада Горкі». Пад яго кіраўніцтвам была выдадзеная «Памяць. Гісторыка-дакументальная хроніка Горацкага раёна», 36 артыкулаў у якую напісаў сам. У 1996 – 2019 гг. выйшлі новыя кнігі і брашуры па гісторыі, географіі і этнаграфіі Горацкага краю. На погляд аўтара гэтых радкоў, самай высокай ацэнкі заслугоўвае кніга «Гордость и слава Горецкой земли» (2015 – 2017) у 3-х частках.

Акрамя таго, У. Ліўшыц аўтар дзвюх кніг па гісторыі Дрыбінскага раёна, 14-і артыкулаў у кнізе «Дрыбін. Гісторыка-дакументальная хроніка Дрыбінскага раёна».

Нягледзячы на вялікую занятасць, У. Ліўшыц браў і бярэ цяпер актыўны ўдзел у грамадскай дзейнасці. Апроч названага вышэй, ён удзельнічаў у стварэнні музея-сядзібы М. Гарэцкага ў вёсцы Малая Багацькаўка Мсціслаўскага раёна, музея гісторыі БДСГА, краязнаўчых музеяў у вёсках Маслакі і Аўсянка, музея пісьменніка В. Кавалёва ў вёсцы Сава-Горацкага раёна. У. Ліўшыц быў арганізатарам і першым старшынёй Горацкага раённага краязнаўчага таварыства «Бацькаўшчына», старшынёй Горацкага раённага культурна-асветнага яўрэйскага таварыства імя Б. Іофе і іўдзейскай абшчыны Горак. Ён абіраўся дэпутатам Горацкага гарадскога Савета, членам прэзідыума Магілёўскага абласнога Савета таварыства аховы помнікаў і культуры, членам праўлення беларускага рэспубліканскага фонду імя братаў Максіма і Гаўрылы Гарэцкіх.

У 2000 г. У. Ліўшыц быў выбраны членам-карэспандэнтам і вучоным сакратаром Міжнароднай акадэміі вывучэння нацыянальных меншасцяў, а ў 2013 г. – акадэмікам Міжнароднай акадэміі сацыяльных тэхналогій. У 2004 г. яго прынялі ў Саюз беларускіх пісьменнікаў, у 2006-м – у Беларускі саюз журналістаў, у 2009-м – у Міжнародны Саюз пісьменнікаў «Новый современник». З 2018-га – Ганаровы вэтэран працы Рэспублікі Беларусь.

Жывучы ў Ізраілі, ён актыўна вывучае гісторыю горада Нацрат-Іліта, які ў 2018 г. быў перайменаваны ў Наф-а-Галіль. У 2015, 2016 і 2018 гг. выйшлі тры выданні кнігі У. Ліўшыцы «Нацрат-Іліт: нарыс гісторыі, памятных месцаў і тапонімаў»; апошняе выданне было ажыццёленае ў Германіі (г. Дзюсельдорф).

Сярод узнагародаў У. Ліўшыцы Ганаровая грамата Вярхоўнага Савета БССР, Ганаровая грамата Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Ганаровыя граматы Міністэрства вышэйшай і сярэдняй адукацыі СССР, міністэрстваў культуры, адукацыі, сельскай гаспадаркі і харчавання БССР і Рэспублікі Беларусь.

Карыстаючыся нагодаю, жадаю юбіляру моцнага здароўя і далейшых творчых поспехаў.

Эмануіл ІОФЕ,
прафесар,

доктар гістарычных навук

ГА «Беларускі фонд культуры» і «Краязнаўчая газета» віншуюць з 75-годдзем Уладзіміра Маісеевіча, даўняга сябра БФК, чытача і аўтара нашай газеты. Зычым Вам моцы, здароўя і новых адкрыццяў на землях продкаў – у Беларусі і Ізраілі.